

EUROPEAN CITIZENS' PANEL
Tackling Hatred in Society

Evropski državljanski forum o spopadanju s sovraštvom v družbi

Povzetek drugega zasedanja

[26.-28. april 2024]

Na kratko ...

Kateri so prednostni ukrepi za spopadanje s sovraštvom?

Drugo zasedanje evropskega državlanskega foruma je vedno izziv in tokratno zasedanje na temo spopadanja s sovraštvom v družbi ni bilo nobena izjema. Zasedanje je v celoti potekalo na spletu prek platforme Interactio, udeleženci in udeleženke pa so svoje prispevke delili v vseh uradnih jezikih EU zahvaljujoč izjemnim prizadevanjem tolmačev na daljavo.

Državlani in državljanke so ponovno pokazali neomajno zavezanost tej zelo pomembni in zapleteni temi. Na prvem zasedanju so državlani in državljanke opredelili spodbujevalce in vzroke sovraštva ter med drugim razpravljali o socialnih in ekonomskih neenakostih, pritisku vrstnikov, napačnih informacijah in polarizaciji političnega diskurza. Cilj tega drugega zasedanja je bil razširiti področja ukrepanja za spopadanje s sovraštvom: kako ga preprečiti in kako se nanj odzvati. Državlani in državljanke so na tem zasedanju napredovali pri delu na konkretnjših zamislih. V nadaljevanju preberite povzetek utrinkov tega vikenda.

Nekaj ključnih ugotovitev z drugega zasedanja

Ko so državlani in državljanke začeli s poglobljenim delom, so jim bili gostujoči govorniki in člani odbora za znanje na voljo za pripombe in nasvete o njihovem napredku. Spodaj je nekaj zanimivih izvlečkov njihovih pričevanj.

„Vaš pristop k problemu odraža globoko spoštovanje, odkrito delite svoja čustva, poglede in življenjske izkušnje.“

Richard Kuehnel, direktor direktorata za predstavljanje in komuniciranje v državah članicah pri Evropski komisiji (GD za komuniciranje), je pohvalil delo, ki so ga državlani in državljanke opravili na prvem zasedanju. *„Zamisli, ki jih razvijate, bodo podlaga za delo prihodnje Evropske komisije in evropsko zakonodajo.“* **Robin Sclafani, direktorica organizacije CEJI** in članica odbora za znanje, je opozorila na izzive, s katerimi se soočajo evropske institucije in vlade pri obravnavi kaznivih dejanj iz sovraštva. Izpostavila je cikel predsodkov, ki vodi v diskriminacijo, grožnje in nasilje, prizadene skupnosti ter spodbuja sistemsko diskriminacijo v storitvenem, stanovanjskem in izobraževalnem sektorju.

Spopadanje s sovraštvom s skupnimi vrednotami in podporo EU

Daris Lewis-Recio, pravni svetovalec in referent pri Equinetu, je opozoril na različne izkušnje s sovraštvom po Evropi in poudaril, da je potreben nadzor EU, ki bo zagotovil, da bodo države članice spoštovale svoje zaveze za spopadanje s sovraštvom. **Jelena Jovanovic, koordinatorica medskupine za boj proti rasizmu in raznolikost v Evropskem parlamentu**, je strnila zgodbe vseh držav članic EU, pri čemer je izpostavila skupne izzive in potrebo po podpori EU prek financiranja, programov in politik. Poudarila je pomen lokalnega izvajanja zakonodaje EU in vlogo lokalnih voditeljev, kot so župani, pri

spodbujanju evropskih vrednot in pripravi na prihodnje izzive spopadanja s sovraštvom na evropski, nacionalni in lokalni ravni.

„Sovraštvo se prenaša iz roda v rod“

Valérie Rosoux, direktorica za raziskave pri belgijskem državnem skladu za znanstvene raziskave (FNRS) in profesorica na katoliški univerzi v Leuvnu, je govorila o prenašanju sovraštva iz roda v rod: „Sovraštvo se prenaša brez pojasnila, zakaj obstaja ali kaj ga povzroča.“ Opredelila je nekatere ukrepe, ki jih je za spopadanje s sovraštvom mogoče sprejeti na politični ravni, ravni civilne družbe in na ravni posameznikov. „Čeprav je za to potreben čas, je preoblikovanje sovraštva vedno mogoče,“ je zaključila.

Razprave o preprečevanju sovraštva in odzivanju nanj

Na drugem zasedanju so se državljani in državljanke ukvarjali z dvema glavnima vidikoma sovraštva, in sicer s preprečevanjem in odzivanjem nanj. Ker ne moremo navesti podrobnosti o vseh razpravah v delovnih skupinah, lahko tukaj najdete glavne prispevke odbora za znanje, zunanjih govornikov in strokovnjakov Evropske komisije. Prvi vidik (**odprava družbenih in kulturnih vzrokov sovraštva**) se nanaša na izobraževanje, družbeno ozaveščenost, državljansko udejstvovanje ter socialne in ekonomske neenakosti. Drugi vidik (**spopadanje s sovraštvom v različnih oblikah in okoliščinah**) obravnava medije in diskurze, digitalna okolja, javno odgovornost in kazenski pregon.

Odpravljanje družbenih in kulturnih vzrokov sovraštva

- **Izobrazba, bodisi formalna ali neformalna, ima ključno vlogo pri oblikovanju družbenega odnosa do sovraštva ter spodbujanju vključevanja in razumevanja v skupnosti.**

Državljeni in državljanke so izobraževanje opredelili kot eno glavnih področij ukrepanja za spopadanje s sovraštvom. **Kuany Kiir Kuany, projektni referent v Unescovi strokovni skupini za globalno državljanstvo in izobraževanje za mir**, je poudaril, da izobraževanje presega okvire učilnic in je neprekinjen proces, ki je ključen za osebni razvoj in socialno kohezijo. Izpostavil je politično naravo izobraževanja ter poudaril njegovo vlogo pri obravnavanju sovražnega govora in zmanjševanju družbenih neenakosti. **Willem Wagenaar, raziskovalec pri Anne Frank Stichting**, se je osredotočil na praktične uporabe izobraževanja za spopadanje s sovraštvom, pri čemer je navedel primer športa in podrobno predstavil pobude za izobraževanje nogometnih navijačev o vplivu sovražnega govora.

Ingrid Bellander Todino, vodja enote za politiko na področju temeljnih pravic, GD za pravosodje in potrošnike pri Evropski komisiji, je delila svoj pogled na vseživljenjsko izobraževanje: „To je temeljno vprašanje pri spopadanju s sovraštvom. EU nima pristojnosti nad učnim načrtom na tem področju. Vendar obstajajo možnosti financiranja, kot je Erasmus+, ki študentom in strokovnjakom omogoča, da izmenjujejo zamisli, širijo svoja obzorja in postanejo bolj odprti.“ **Manos Tsakiris, profesor psihologije na Univerzi v Londonu**, je izpostavil, da učenje presega okvire tradicionalnega šolanja. Celostno izobraževanje je ključnega pomena za spodbujanje čustvenega izražanja in nenasilnega komuniciranja.

- **Pravičnost in vključevanje skupnosti v preprečevanje družbenih nesoglasij**

Federico Faloppa, jezikoslovec z univerze v Readingu, je razpravljal o dinamiki sovražnega govora in opredelil štiri potencialne vloge, ki bi jih lahko imeli posamezniki: tarče, priče, storilci in tisti, ki se sovražnega govora zavedajo. Zavzel se je za vključevanje skupnosti in obnavljalno pravičnost kot sredstvo za obravnavanje in ublažitev sovražnega govora. **Juliana Santos Wahlgren, direktorica Evropske mreže za boj proti revščini**, je sovraštvo prav tako povezala z družbenimi in ekonomskimi neenakostmi. Poudarila je potrebo po pravičnosti v javnih politikah in pravični porazdelitvi virov za preprečevanje družbenih nesoglasij.

Različne oblike in konteksti spopadanja s sovraštvom

- **Vprašanje anonimnosti na spletu: zasebnost ali dostop do podatkov?**

Kot je pojasnil **Menno Cox, vodja sektorja pri GD za komunikacijska omrežja, vsebine in tehnologijo**, je akt Evropske unije o digitalnih storitvah učinkovita uredba, ki ureja zelo velike spletne platforme ter izvajanje ukrepov za preglednost in boj proti diskriminaciji v državah članicah EU. V aktu o digitalnih storitvah so določeni ocene tveganja in odzivi na vsebine, ki bi lahko povzročile nasilje ali vplivale na duševno zdravje, pri čemer je močan poudarek na odkrivanju in blaženju nezakonitega sovražnega govora za povečanje varnosti uporabnikov.

Martin Sacleux, referent pri enoti Evropske komisije za politiko temeljnih pravic (GD za pravosodje in potrošnike), je izpostavil izzive pri urejanju anonimnosti na spletu. Meni, da je v koncept anonimnosti vključeno ravnovesje med temeljno pravico do zasebnosti in varstvom podatkov v skladu z evropsko zakonodajo. Poudaril je stalno potrebo po občutljivem ravnovesju, zlasti v primerih, ki vključujejo kriminalne dejavnosti in pri katerih bi organi kazenskega pregona morda potrebovali dostop do podatkov.

Evropska komisija si prizadeva za določitev jasnih pravil, ki bi nekatere spletne dejavnosti opredelila kot kriminalne dejavnosti, da bi obravnavala raznolike izzive v zvezi z digitalno anonimnostjo in njen vpliv na zasebnost in varnost. **David Marin Abanades, policijski inšpektor** iz Fuenlabrade v Španiji, je izpostavil težave pri boju proti kaznivim dejanjem iz sovraštva, ki se med različnimi jurisdikcijami zelo razlikujejo. Poudaril je, da je treba v vsaki državi članici natančno opredeliti, kaj je kaznivo dejanje iz sovraštva.

- **Izziv svobode izražanja in zaščite žrtev**

Margarita S. Ilieva, neodvisna odvetnica za človekove pravice, je razpravljala o zaščiti žrtev in tistih, ki nasprotujejo sovraštvu. Podobno kot drugi udeleženci je poudarila pomen ravnovesja med svobodo izražanja in potrebo po preprečevanju sistemskega zatiranja in kaznivih dejanj iz sovraštva. Pozvala je k boljšemu dostopu žrtev do pravnega varstva, proaktivnim ukrepom proti ponovni viktimizaciji in zaščiti zagovornikov človekovih pravic, med drugim odvetnikov, novinarjev in članov različnih organizacij, za spodbujanje varne in spoštljive družbe.

- **„Vaše delo odraža naravo demokracij“**

Na koncu je Irina Moozova, namestnica generalne direktorice za mednarodno razsežnost pravosodnih politik, pravno državo in enakost pri GD za pravosodje in potrošnike, pohvalila motiviranost in predanost udeležencev in udeleženk, ki sta ključni za prenos evropskih odločitev v praktične ukrepe na terenu.

Za ogled videoposnetka nedeljskega plenarnega zasedanja

Vprašanja in odgovori z Jean-Lucom (FR)

Kako ste preživeli spletno zasedanje, ki je potekalo ta vikend?

„Vikend je doma potekal dobro, otroci pa so se spraševali, kaj počne očka. O temi smo začeli razpravljati bolj poglobljeno, zlasti v skupinah za razpravo v soboto in nedeljo zjutraj. Naše začetne zamisli smo lahko delili z drugimi skupinami, da bi se vsi zavedali zamisli, ki se pojavljajo v vsaki skupini.“

Kako so potekale izmenjave?

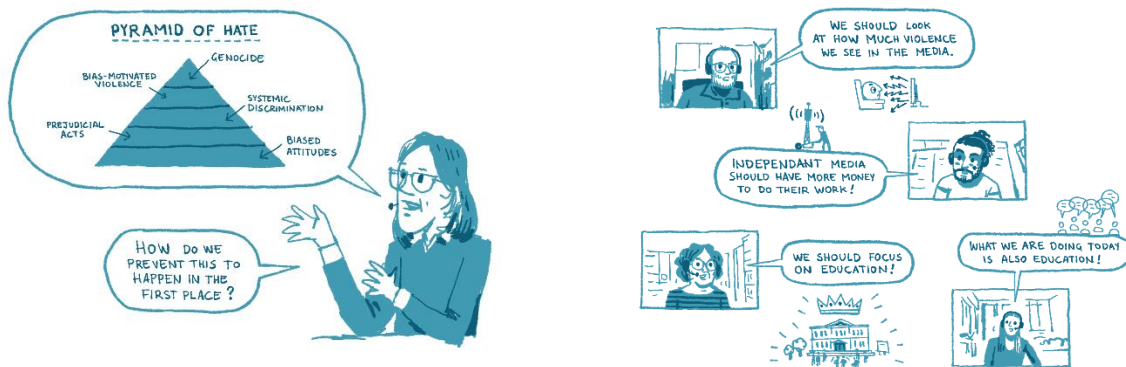
„Vzdušje v skupini je bilo zelo prijetno. Razpravljali smo predvsem o izobraževanju in razvoju socialnih veščin za krepitev čustvene inteligence, človečnosti ter poznavanja drugih kultur in veroizpovedi. Skupne vrednote so bistvene za boj proti predsodkom in stereotipom ter za opredelitev bolj vključujoče in obetavne prihodnosti za vse.“

Kateri del vikenda vam je najbolj ostal v spominu?

„S tem zasedanjem smo pridobili jasnejše razumevanje tega, kakšno pot bomo ubrali v zvezi z zamislimi, ki smo jih oblikovali. Upam, da bodo naše rešitve ustrezne in da jih bo mogoče uporabiti kot podlago za delo Evropske komisije. Vendar nas čaka še veliko dela, preden lahko oblikujemo konkretna, realistična in izvedljiva končna priporočila, kljub temu pa sem samozavesten in optimističen glede tretjega zasedanja.“

Vikend skozi Sylvainove oči

Sylvain Mazas je grafični moderator, ki vizualno prikazuje razvoj razprav foruma. Spodaj so prikazani njegovi vtisi tega vikenda.

Opomnik: Cilji vseh treh zasedanj

- **Prvo zasedanje, 5.–7. april:** državljani in državljanke razvijejo skupno razumevanje sovraštva in opredelijo obseg državljskega foruma z izmenjavo mnenj ter poslušanjem zunanjih govornikov, pričevanj in strokovnjakov. Državljeni in državljanke skupaj opredelijo različne vzroke in spodbujevalce sovraštva ter morebitna področja ukrepanja, na katerih se je mogoče boriti proti sovraštvu v družbi.

- **Drugo zasedanje, 26.–28. april:** državljani in državljanke na podlagi prvega zasedanja razvijajo ideje o tem, kako obravnavati problem sovraštva v družbi, ki se jih lahko upošteva kot osnutke priporočil.
- **Tretje zasedanje, 17.–19. maj:** državljani in državljanke dokončajo izpopolnjevanje zamisli in priporočil. Na koncu te zamisli postanejo končna priporočila Evropski komisiji.